Utanç Pusulas? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Utanç Pusulas? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32326

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Utanç Pusulas? Ölçe?i, bireylerin utanç duygusuna gösterdikleri bili?sel ve davran??sal tepkileri ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araç olan orijinal Donald L. Nathanson'?n **Compass of Shame Scale** (Utanç Pusulas? Ölçe?i)'nin Türkçe adaptasyonudur. Bu ölçek, Utanç duygusunun yönetimi s?ras?nda ortaya ç?kan dört temel savunma mekanizmas?n? (Kendine Sald?r?, Ba?kas?na Sald?r?, Kaç?nma ve Geri Çekilme) ölçmeyi hedefler. Türk kültürüne adaptasyonu, ölçe?in yerel popülasyonda geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilirli?ini sa?lam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Utanç, Utanç Pusulas? Ölçe?i, Psikometrik Özellikler, Adaptasyon, Nathanson, Duygu Yönetimi, Kendine Sald?r?, Ba?kas?na Sald?r?.

Yazarlar

Ak?nc?, ?. & Cesur-Atinta?, M.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin ya?ad?klar? utanç duygusu kar??s?nda gösterdikleri dört farkl? tepki biçimini (Kendine Sald?r?, Ba?kas?na Sald?r?, Kaç?nma ve Geri Çekilme) güvenilir ve geçerli bir ?ekilde belirlemektir. Bu ölçüm, Nathanson'?n utanç pusulas? modeline dayal? olarak, utançla ba?a ç?kma stratejilerinin klinik ve akademik ara?t?rmalarda incelenmesine olanak tan?r.

Yap?

Utanç Pusulas? Ölçe?i, Silvan Tomkins'in Duygu Kuram? üzerine in?a edilen Donald L. Nathanson'?n modeli temelinde, utanc?n dört temel tepki biçimi etraf?nda yap?land?r?lm??t?r. Bu tepkiler, utanc?n etkisini azaltmak veya gizlemek için kullan?lan savunma mekanizmalar? olarak kabul edilir:

Kendine Sald?r? (Attack Self): Bireyin utanç duygusunu içselle?tirerek kendini suçlamas? ve a?a??lamas?.
Ba?kas?na Sald?r? (Attack Other): Utanç duygusunu ba?kalar?na yans?tarak, suçu ve ele?tiriyi d??ar?ya yönlendirme.
Kaç?nma (Avoidance): Utanca neden olan durum veya ki?ilerden uzak durma, konuyu de?i?tirmeye çal??ma veya dikkati da??tma.
Geri Çekilme (Withdrawal): Utanç kar??s?nda sosyal izolasyon, sessizlik ve pasif kalma e?ilimi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda (Ak?nc? & Cesur-Atinta?, 2020), ölçe?in yap? geçerli?i incelenmi?tir. Orijinal modelin dört faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde do?rulan?p do?rulanmad???n? belirlemek için **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, modelin Türk kültüründe kabul edilebilir düzeyde uyum sa?lad???n? ve ölçe?in teorik olarak beklenen dört alt boyutu ölçtü?ünü göstermi?tir.

Kriter geçerli?i aç?s?ndan, Utanç Pusulas? Ölçe?i alt boyutlar?n?n, utanç, suçluluk, psikolojik s?k?nt? ve di?er ilgili psikopatoloji ölçümleri ile anlaml? korelasyonlar gösterdi?i saptanm??t?r. Bu bulgular, ölçe?in utanç tepkilerini geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) arac?l???yla de?erlendirilmi?tir. Ak?nc? ve Cesur-Atinta? (2020) taraf?ndan yürütülen adaptasyon çal??mas?nda, ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Tüm alt boyutlar için elde edilen Cronbach Alfa de?erleri, ölçe?in Türkçe formunun yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik analizleri, ölçe?in farkl? utanç tepkilerini tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve dolay?s?yla psikolojik ara?t?rmalarda ve klinik de?erlendirmelerde güvenle kullan?labilece?ini göstermektedir. Orijinal kaynakta spesifik de?erler belirtilmemi? olsa da, adaptasyonun ba?ar?yla sonuçland??? bildirilmi?tir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek üzere, Ak?nc? ve Cesur-Atinta? (2020) taraf?ndan yap?lan çal??mada Faktör Analizi gerçekle?tirilmi?tir. Çal??ma, ölçe?in orijinal yap?s?na uygun olarak dört faktörlü bir yap?y? (Kendine Sald?r?, Ba?kas?na Sald?r?, Kaç?nma, Geri Çekilme) do?rulam??t?r.

Do?rulay?c? Faktör Analizi sonuçlar?, dört faktörlü modelin veri ile mükemmel olmasa da iyi bir uyum sergiledi?ini göstermi?tir. Bu, Türkçe formun, utanç tepkilerini Nathanson'?n teorik çerçevesine uygun olarak ayr??t?rabildi?ini teyit etmektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Derecelendirme format? (Orijinal ölçekte genellikle 5 veya 7 noktal? Likert tipi ölçek

ARABPSYCHOLOGY.COM

kullan?l?r.)

Language Available: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal)

Population Group: Üniversite ö?rencileri ve genel yeti?kin popülasyon

Age Group: 18 ya? ve üzeri yeti?kinler

Population Details: Türkiye'deki üniversite ö?rencileri ve çe?itli demografik gruplar üzerinde uygulanm??t?r.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Utanç Yönetimi, Savunma Mekanizmalar?, Psikopatoloji, Duygu Kuram?, Donald L. Nathanson, Psikometrik De?erlendirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemi?tir.

Correspondence Address: Merve Cesur Atinta? (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in kullan?m? için orijinal geli?tiriciler ve adaptasyonu yapan yazarlardan izin al?nmas? gerekmektedir. ?leti?im bilgileri sorumlu yazar üzerinden sa?lanabilir.

Ücret: Ticari olmayan akademik ara?t?rmalar için genellikle ücretsizdir, ancak spesifik kullan?m ko?ullar? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmelidir.

Test Y?l?: Türkçe adaptasyonu 2020 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

Sorumlu Yazar ?leti?im: cesurmerve2@gmail.com

Kaynaklar

Ak?nc?, ?. & Cesur-Atinta?, M. (2020). Psychometric properties of Turkish compass of Shame scale. *Psikoloji Çal??malar? - Studies in Psychology.* Advance online publication. https://doi.org/10.26650/SP2019-0053

ARABPSYCHOLOGY.COM

Orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: utanc-pusulasi-olcegi-toad.pdf

Utanç Pusulas? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almad??? için bu bölümde sunulamamaktad?r. Ölçek maddelerine eri?im için adaptasyon çal??mas?n?n referans?na ba?vurulmas? tavsiye edilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM